

Handläggare
Maria Haskas**Till**
Bromma stadsdelsnämnd
27 augusti 2026

Program för stadsnära odling

Svar på remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2026/354

Förvaltningens förslag till beslut

Bromma stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och översänder det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat Program för stadsnära odling till Bromma stadsdelsnämnd för yttrande. Programmet ska stärka Stockholm som odlingsstad genom att ta ett samlat grepp om stadens arbete med stadsnära odling. Den övergripande målsättningen är att den stadsnära odlingen ska bidra till Stockholms attraktivitet och långsiktiga hållbarhet. Programmet anger sex planeringsinriktningar:

- Mer odling och på rätt plats
- Ökad kunskap om odling
- Välkomnande och till för alla
- Klimat- och miljösmarta
- Velförvaltade
- Utvecklas efter nya förutsättningar

Programmet vänder sig till samtliga nämnder och bolag och ska användas vid planering och förvaltning av stadsnära odling. Programmet ska fungera som ett stöd för stadens interna arbete och visa medborgare och intressenter stadens intentioner för hur stadsnära odling ska utvecklas och förvaltas långsiktigt.

Förvaltningen välkomnar framtagandet av ett stadsövergripande styrdokument för stadsnära odling. Programmet innebär en höjd ambitionsnivå för stadsodling och ser många fördelar med det då den bidrar till biologisk mångfald, en fin stadsmiljö, social gemenskap och ökad motståndskraft. Förvaltningen lämnar i detta tjänsteutlåtande synpunkter gällande samordning, uppföljning, cirkularitet, inrättandet av nya koloniområden samt förtydligande gällande odling på gatumark respektive parkmark.

Bakgrund

Stadsdelsnämnden har ombetts yttra sig över en remiss från kommunstyrelsen Stockholms stad (KS 2026/354). Remissen inkom 2026-03-25 och yttrande ska inkomma senast 2026-09-09. Ärendet som remitterats gäller Program för stadsnära odling, svar på uppdrag från kommunfullmäktige. Remissinstanser är stadsledningskontoret, exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, socialnämnden, stadsbyggnadsnämnden, utbildningsnämnden, äldre- och förskolenämnden, Stockholms Stadshus AB samt Bromma, Järva och Skarpnäcks stadsdelsnämnd. Även ett antal föreningar är remissinstanser, bland annat Stockholms koloniträdgårdar, Boodla och Naturskyddsföreningen Stockholms län.

Ärendet

I kommunfullmäktiges budget 2023 fick trafiknämnden i uppdrag att i samarbete med stadsdelsnämnderna, exploateringsnämnden, stadsbyggnadsnämnden, AB Familjebostäder, AB Stockholmshem och AB Svenska Bostäder ta fram ett program för främjande av stadsnära odling. 2024 breddades uppdraget till trafiknämnden till att omfatta samarbete även med fastighetsnämnden, utbildningsnämnden, socialnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, Stockholm Business Region AB, SISAB, Micasa Fastigheter i Stockholm AB samt odlingsföreningar m.fl.

Program för stadsnära odling ska stärka Stockholm som odlingsstad genom att ta ett samlat grepp om stadens arbete med stadsnära odling. Den övergripande målsättningen är att den stadsnära odlingen ska bidra till Stockholms attraktivitet och långsiktiga hållbarhet.

Programmet anger sex planeringsinriktningar:

- Mer odling och på rätt plats
- Ökad kunskap om odling
- Välkomnande och till för alla
- Klimat- och miljösmarta
- Velförvaltade
- Utvecklas efter nya förutsättningar

Programmet vänder sig till samtliga nämnder och bolag och ska användas vid planering och förvaltning av stadsnära odling. Programmet ska fungera som ett stöd för stadens interna arbete och visa medborgare och intressenter stadens intentioner för hur stadsnära odling ska utvecklas och förvaltas långsiktigt. Det gemensamma målstyrda och långsiktiga arbetet bedöms ge odlare,

intressenter och de som arbetar med stadsnära odling inom staden en större gemenskap kring odlingsfrågor, fler möjliga synergieffekter samt effektivare insatser för att utveckla och förvalta stadsnära odling.

Det kommer att krävas ett tvärsektoriellt arbete för att implementera planeringsinriktningarna. Programmet spänner över flera sektorer och varje nämnd och bolag kommer att behöva arbeta med frågan utifrån respektive ansvarsområde. Samverkan, såväl internt mellan stadens nämnder och bolag som externt mellan staden och civilsamhället är avgörande för att nå resultat. Trafiknämnden kommer att samordna arbetet genom den nyinrättade tjänsten samordnare för stadsnära odling. För att säkerställa en effektiv samordning kommer förvaltningsövergripande samordning att ske löpande.

Delar av programmet kommer att behöva finansiering i framtida beslut om budget och separat organisation för att kunna genomföras. Vissa av de aktiviteter som krävs kommer att innebära en översyn av reglementen och ansvarsområden. Framförallt stadsdelsnämnderna kommer att påverkas ekonomiskt av en höjd ambitionsnivå för odling.

En ny inrättandeprocess för att anlägga nya odlingsområden behövs för att klargöra vilken nämnd som ska ha det ekonomiska ansvaret för planläggning, anläggning och förvaltning. Den nya föreslagna formen av odling; småskalig kommersiell odling behöver utredas vidare. Även här ingår att klargöra ansvar för både drift och eventuella ekonomiska investeringar. Anläggning av nya odlingsområden saknar idag finansiering.

Historiskt sett har flera kommersiella stadsnära odlingar kontaminerats genom till exempel gödselmedel, vilket innebär att det idag finns föroreningar kvar i marken på flera platser. Idag är kontrollen av vad odlare använder inom stadens odlingsområden fortsatt begränsad. Programmet tydliggör att stadens odlingsmark ska ses som en långsiktig resurs med målsättningen att nå levande och friska jordar.

Planeringsinriktningen *Välkomnade och till för alla* poängterar vikten av att odling ska vara tillgänglig för alla. Stadens bredd av olika former av odling gör att fler ska kunna ha tillgång till odling i olika skeden och förutsättningar i livet, vilket ökar tillgängligheten. Här ingår också att på sikt öka tillgängligheten i befintliga odlingsområden så att fler kan ta del av områdena även om de inte själva har tillgång till en egen lott. Idag är många odlingsområden inte tillgängliga eftersom de ligger i kuperad terräng och vissa har

gångvägar igenväxta av gräs. Åtgärder för att höja tillgängligheten inom befintliga områden kommer att behöva genomföras under lång tid av ekonomiska skäl och utifrån en princip som fungerar i befintliga miljöer.

Det är viktigt att poängtera att Stockholm inom stadens gränser inte kan tillgodose sin egen matförsörjning från stadens stadsnära odlingar. Det bör inte heller vara en målsättning eftersom Sverige bedöms kunna försörja sin befolkning med egen jordbruksmark i händelse av kris. Det finns dock sårbarheter inom jordbrukssystemet i händelse av kris såsom till exempel brist på nationellt framställt drivmedel och tillgång till gödsel. Stadsnära odling kan delvis utgöra ett bidrag till en ökad beredskap på flera sätt och i programmet berörs beredskapsfrågan genom flera planeringsinriktningar. Att ambitionsnivån höjs för stadsnära odling generellt och att staden börjar arbeta aktivt med frågorna utgör grunden i detta.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelning Ekonomi, lokal och stadsmiljö. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen och pensionärsrådet den 19 augusti 2026.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen välkomnar framtagandet av ett stadsövergripande styrdokument för stadsnära odling. Det saknas idag ett styrdokument för stadens interna arbete för hur stadsnära odling ska utvecklas och förvaltas långsiktigt. Förvaltningen konstaterar att programmet innebär en höjd ambitionsnivå för stadsodling och ser många fördelar med det då den bidrar till biologisk mångfald, en fin stadsmiljö, social gemenskap och ökad motståndskraft.

Samordning och uppföljning

Det varierar idag hur olika typer av gemensamhetsodlingar hanteras praktiskt och finansiellt över staden. För koloniföreningar bedömer förvaltningen att hanteringen är likartad i och med att det finns arrendeavtal med staden. Avseende gemensamhetsodlingar, brukaravtal med mera bedömer förvaltningen att det varierar mellan stadsdelsförvaltningarna beroende på efterfrågan, resurser med mera. Det är positivt att det slås fast i programmet att gemensamhetsodlingarna ska hanteras på ett likartat sätt över hela staden. En utmaning är dock att det i många stadsdelsförvaltningar saknas resurser för samordning, stöd till odlingsintresserade och uppföljning. För att denna form av odling ska bidra långsiktigt till hållbarhet och attraktivitet krävs skötselplaner och tydlig ansvarsfördelning. Förvaltningen ser positivt på förslaget att pröva

förutsättningarna för småskalig kommersiell odling, det bör dock samordnas centralt då stadsdelsnämnderna saknar resurser.

Cirkularitet

Programmet slår fast att stadsnära odling ska utvecklas och förvaltas på ett sätt som bidrar till Stockholms miljömål enligt Stockholms stads Miljöprogram 2030. Det ska vara enkelt att odla klimat- och miljösmart. Förvaltningen instämmer i detta och vill lyfta att en stadsövergripande planering för gemensam hantering av löv, ris, jord och flis skulle bidra till ökad cirkularitet. Genom att inrätta en eller flera större anläggningar i stadens regi istället för många mindre komposter skulle även driftkostnader och mängden avfall minska. Detta skulle inte bara underlätta för koloniföreningar och stadsodlingar utan även för stadens verksamheter som vill odla (till exempel förskolor).

Övrigt

Förvaltningen ser positivt på att en inrättandeprocess ska tas fram för nya stadsnära odlingar som kräver planläggning samt investerings- och driftmedel, så som till exempel koloniområden. Förvaltningen anser att det i första hand ska tillskapas nya koloniområden i de delar av staden som idag inte har så många.

I programmet används begreppen ”odling på allmän platsmark” och odling på parkmark”. Idag finns även möjlighet att odla på gatumark och förvaltningen önskar att det tydliggörs om odling på gatumark ska fortsätta. Odling på gatumark respektive parkmark är ett exempel där hanteringen ser olika ut idag, då det krävs en markupplåtelse från trafikkontoret för odling på gatumark och ett brukaravtal med stadsdelsförvaltningen för odling på parkmark.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner tjänsteutlåtandet och översänder det till stadsbyggnadskontoret som svar på remissen.

Susanna Halldin Olsson
Stadsdelsdirektör
Bromma stadsdelsförvaltning

Joel Färlin
Avdelningschef
Bromma stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Trafikkontorets tjänsteutlåtande
2. Program för stadsnära odling

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Susanna Halldin Olsson, Stadsdelsdirektör	2026-08-11
Joel Färlin, Avdelningschef	2026-08-11